

ל"ג בעומר קרץ לציונות בראשית דרכה.

היה בו את כל שיכלה לבקש. גבורה, ותקווה, ודמויות עזות נפש, היא מצאה בו מעיין נעורים. ולכן נראה שזה לא מקרי שיום זה נקבע כיום חגן של תנועות הנוער, וכיום הייסוד של הגדנ"ע. וזה ודאי לא מקרי שדווקא בל"ג בעומר נוסד הפלמ"ח. ובל"ג בעומר של 1948, ה-26 במאי, נוסד צבא ההגנה לישראל. ולימים גם נקבע היום הזה כיום ההוקרה למערך המילואים.

לפני כמה שנים נתקלתי בגרפיטי: "באסה שלא היינו בפלמ"ח". היה פעם הלך רוח כזה. על הפלמ"ח, על תש"ח, וכיוצא באלה. של "באסה שלא היינו".

לא יודע מי כתב את הגרפיטי הזה.

אבל אני יודע מתי.

לפני ה-7 באוקטובר.

הביטוי "באסה שלא היינו בפלמ"ח" מבטא כמיהה לתקופה של תקומה, לתקופה שבה אנשים צעירים יכלו לקחת חלק במעשה חלוצי. להתחיל מחדש. להקים מדינה. לעצב אתוס. לברוא מציאות.

ומשהו מהעניין הזה כמו נולד מחדש אחרי השבעה באוקטובר.

חלוצים, באופן מילולי ממש, הם אנשי העתיד.

הם אלה שמקדימים את זמנם. לכן זה קצת מצחיק שכשרוצים להגיד על מישהו שהוא כזה היום, שיש בו את רוח החלוציות- אומרים עליו שהוא מפעם.

אבל דווקא לא חסרים חלוצים חדשים בימינו, הם צצו בהמוניהם בשנתיים האחרונות.

מצאנו אותם בקרב אנשי המילואים, ובלשכת הגיוס. במוצב כיסופים, ובבור הפיקוד של חיל האוויר. בקרב הגנה בצפון, ובכוחות שהוקפצו אמש לפיגוע המזוויע באפרים. בשיטת, בטייסת, ביחידה.

ל"ג בעומר מביא איתו מסורת ארוכת שנים. משפחתית, דתית, לאומית, רוחנית. זהו חגם של הילדים, ושל לילות לבנים, של החלאקה על ההר, ושל הזוכרים את דבר המגיפה הנוראה, ואת מסורתו וזיכרו של רשב"י. זה במידה רבה החג של כולם. והציונות, לצד מורשתו הדתית ובמידה רבה על גביה, נתנה בו נופך נוסף, והפכה אותו ליום החג של החלוציות.

יום החג של הנעורים במובנם העקרוני. יום החג של כח המגן העברי, פורץ הדרך, מעצב המציאות.

ל"ג בעומר הוא הזדמנות עבורנו, שלא זכינו להיות בפלמ"ח, ולא זכינו להיות בתש"ח- להיזכר בימים ההם לא למען הנוסטלגיה, ולא מתוך בעתת-האיום-הקיומי, אלא כהזדמנות לזכור שנלחמנו כבר פעם מלחמת מגן קשה וארוכה, מלחמה על הגנת המולדת ועל חירות ישראל, ויכלנו לה.

"החלוציות אינה משלימה, אינה נכנעת, אינה מתייאשת, אינה כפופה למציאות. היא מבקרת, מורדת, מעיזה, מחוללת תמורות - מתוך ראיית הנולד ושאיפה לשלמות".
בן גוריון אמר את הדברים האלה על חלוציות באשר היא.
אך נדמה שניתן היה לומר אותם על הצבא שהקים, ועל הפלמ"ח כשהוקם, ועל הציונות באופן כללי. והדברים ראויים להיקרא דווקא היום: "היא משנה את המציאות לא רק לצרכי השעה אלא לצרכי דורות. אין פיסגה שאדם אינו יכול להגיע אליה; אין מכשול שאדם אינו יכול להתגבר עליו, זוהי האמונה הפשוטה והבדוקה של החלוציות. ראשית החלוציות היא אי-כניעה למציאות".

ולרגל חג החלוצים הזה, מצאתי את עצמי חוזר לל"ג בעומר ההוא, של תש"ח- ליום הקמת צה"ל. לפקודת היום של בן גוריון לרגל הקמתו. הוא חוזר בה לטקסט "עתיק" בן שבועיים ימים- מגילת העצמאות. "מגילת החרות", הוא מכנה אותה, שתהיה "לעניים לכל הצבאות בישראל". הוא מטמיע בפקודת היום את אחד הטקסטים החשובים ביותר בתולדות צה"ל, השבועה. השבועה לשמור, לקבל, לציית, להקדיש, להקריב. להגנת המולדת ולחירות ישראל.
ולבסוף הוא חותם את פקודת היום שלו בצינון כי: "חסנו המוסרי של כל חייל ומפקד ונאמנותו במילוי תפקידו- יעשו את צבא ההגנה לישראל מבטח עוז לשלום האומה והמולדת".
בשורה קצרה זו מנוסח הקשר בין חוסן מוסרי לבין יכולתנו להגשים את ייעודנו.
זו זיקה מאתגרת ומורכבת, אך לא נוכל לחמוק ממנה אם ברצוננו להיות ראויים למורשתנו ולייעודנו.

לא היינו בפלמ"ח.

ולא היינו בתש"ח.

אך ניתנה לנו ההזדמנות להתכנס מסביב למדורה ההיא, להבעיר את האש, ולהעביר אותה הלאה.

להיאבק על זכותנו להיות מבטח עוז לשלום האומה והמולדת.
בל"ג בעומר הזה, לא תהיה פקודת יום. ולא תרועה. ולא עצרת חגיגית. ואנחנו בעיצומה של מלחמה, והכל איכשהו מעט דהוי יותר. ובכל זאת, כמאמר המשורר במסביב למדורה, בהקשר שונה אך דומה, "בין חגיו הגדולים של הדור, אין יפה מחגכם הצנוע".